

IQTISODIY MATNLARNING LINGVISTIK TAHLILI

Adilova Soliyaxon

*Samarqand iqtisodiyot
va servis instituti
o'qituvchisi*

Xudoyorov Sardor

*Samarqand iqtisodiyot
va servis instituti
talabasi*

Annotatsiya: Maqolada lingvistik tahlilning umumiy tushunchalari va uning iqtisodiy matnlardagi maqsadlari taklif etiladi. Iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilishning ahamiyati va tuzilishi ham ko'rib chiqiladi. Maqolaning oxirida biz ushbu sohani o'rganish qanday yordam berishi mumkinligini ko'rib chiqamiz .

Tayanch so'zlar: Lingvistik tahlil, iqtisodiy matn, samaradorlik, mavzular, mafkuraviy o'rnatish, usullar, tadqiqot, tanqidiy fikrlash, bosqichlar, grammatik tuzilmalar.

Iqtisodiy matnlarning lingvistik tahlili - iqtisodiy matnlarda qo'llaniladigan tilni o'rganish uchun tilshunoslik vositalaridan foydalanadigan tadqiqot usuli . Iqtisodiy matnlarning lingvistik tahlili - bu tilning iqtisodiy g'oyalarning shakllanishi, talqini va idrokiga ta'sirini o'rganadigan ko'p qirrali tadqiqot sohasi . Iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish tadqiqotchilar va amaliyotchilar tomonidan iqtisodiyotni yaxshiroq tushunish va iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish uchun qo'llanilishi mumkin bo'lgan kuchli vositadir. Iqtisodiy hodisalarni yaxshiroq tushunish va iqtisodiy sohada samarali hamkorlik qilish uchun iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish katta ahamiyatga ega. Bunday tahlilning maqsadi tilning iqtisodiy g'oyalarning ma'nosi, talqini va qabul qilinishiga qanday ta'sir qilishini tushunishdir.

matnlarning lingvistik tahlil uchun muhimligining bir nechta asosiy sabablari bor, masalan, iqtisodiy mavzulardagi yashirin ma'nolar va mafkuraviy munosabatlarning ochilishi, boshqa har qanday ma'lumot kabi, nafaqat ochiq ma'lumotlar, balki yashirin ma'nolar, mafkuraviy munosabatlar va boshqalar; binolar; Lingvistik tahlil ana shu yashirin ma'nolarni aniqlash, mafkuraning iqtisodiy g'oyalarga ta'sirini tushunish, axborotni tanqidiy baholash imkonini beradi. Iqtisodiy matnlarni qiyosiy tahlil qilish - Turli madaniyatlar va davrlarga oid matnlarni taqqoslash orqali biz iqtisod tilining qanday o'zgarishini, iqtisodiy g'oyalar qanday rivojlanishini va bu o'zgarishlar bizning iqtisodiy muammolarni idrok etishimizga qanday ta'sir qilishini ko'rishimiz mumkin. Iqtisodiy kommunikatsiyalar samaradorligini baholash - ularni idrok etish va talqin qilish iqtisodiy matnlarning qanchalik aniq va tushunarli yozilganligiga bog'liq; Lingvistik tahlil iqtisodiy aloqalar

samaradorligini baholashga, axborot uzatishdagi muammolarni aniqlashga va iqtisodiy matnlarning sifatini yaxshilashga yordam beradi. Iqtisodiy tadqiqotlarning yangi usullari - lingvistik usullarni ishlab chiqish an'anaviy iqtisodiy usullarni to'ldiradigan ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish uchun ishlatilishi mumkin - bu iqtisodiy hodisalarni o'rganish va iqtisodiy nazariyalarni sinab ko'rish uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Ogohlik va tanqidiy fikrlashni oshirish - iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish tilning bizning iqtisodiyot haqidagi tasavvurimizga qanday ta'sir qilishini tushunishga yordam beradi; u tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi, faktlarni fikrlardan ajratishga va iqtisodiy masalalarda ko'proq asosli qarorlar qabul qilishga o'rgatadi.

Iqtisodiy matnlarning lingvistik tahlili orqali yashirin ma'no va g'oyaviy munosabatlarni aniqlash mumkin – leksik tahlil qaysi so'z va iboralar ko'proq qo'llanilishi va ularning bir-biri bilan qanday bog'liqligini ko'rsatishi mumkin; grammatik tahlil ma'lumotni etkazish va tinglovchilarga ta'sir qilish uchun jumlar qanday tuzilganligini aniqlashga yordam beradi; Diskurs tahlili matnning boshqa matnlarga nisbatan qanday pozitsiyasini va o'quvchini qanday ishontirishga harakat qilishini ko'rsatishi mumkin. Turli madaniyatlar va davrlardagi iqtisodiy matnlarni taqqoslash qiyosiy tahlil iqtisodiy matnlar tilining vaqt va madaniyatlar bo'yicha qanday o'zgarishini ko'rsatishi mumkin; bu bizga ushbu o'zgarishlarning iqtisodiy g'oyalar haqidagi tasavvurimizga qanday ta'sir qilishini tushunishga yordam beradi. Iqtisodiy aloqalar samaradorligini baholash lingvistik tahlil iqtisodiy matnlar axborotni qanchalik aniq va samarali etkazishini aniqlashga yordam beradi; bu hisobotlar, taqdimotlar va maqolalar kabi iqtisodiy aloqalarni yaxshilash uchun foydali bo'lishi mumkin. Iqtisodiy tadqiqotlarning yangi usullarini ishlab chiqish Iqtisodiy nazariyalarni tekshirishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishda lingvistik usullardan foydalanish mumkin; bu iqtisodiyot sohasida yangi kashfiyotlarga olib kelishi mumkin.

Iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish bir qator ketma-ket bosqichlarni o'z ichiga olgan murakkab jarayondir:

1. Tahlil maqsadini aniqlash:

Birinchi qadam tahlil maqsadini aniqlashdir. Bu yashirin ma'nolarni o'rganish, matnlarni taqqoslash, aloqa samaradorligini baholash yoki yangi tadqiqot usullarini ishlab chiqish bo'lishi mumkin. Maqsadning aniq ta'rifi tahlilning keyingi bosqichlarini aniqlashga yordam beradi.

2. Matnni to'plash va tayyorlash:

Ikkinchi bosqichda tahlil qilinadigan matnlarni to'plash kerak. Bu ilmiy maqolalar, hisobotlar, yangiliklar, reklama yoki boshqa iqtisodiy matnlar bo'lishi mumkin. Matn yaratilgan kontekstni, shuningdek, u mo'ljallangan auditoriyani hisobga olish muhimdir.

3. Tahlil usullarini tanlash:

Tahlilning maqsadiga qarab, lingvistik tahlilning mos usullarini tanlash kerak. Bular leksik tahlil, grammatik tahlil, nutq tahlili, stilistik tahlil, pragmatik tahlil yoki kognitiv tahlil usullari bo'lishi mumkin. Bir vaqtning o'zida bir yoki bir nechta tahlil usullaridan foydalanishingiz mumkin.

4. Tahlil o'tkazish:

Ushbu bosqichda tanlangan usullar to'g'ridan-to'g'ri matnga qo'llaniladi. Tahlilchi matnga kiritilgan so'zlar, grammatik tuzilmalar, nutq xususiyatlari, ritorik vositalar, pragmatik jihatlar va kognitiv tasvirlarni o'rganadi. Eslatmalar olish, diqqatga sazovor joylarni qo'lga kiritish va talqin qilish uchun ishlatiladigan ma'lumotlarni to'plash muhimdir.

5. Natijalarni talqin qilish:

Tahlildan so'ng olingan natijalarni sharhlash kerak. Bu matnning aniqlangan lingvistik xususiyatlarini uning maqsadi, konteksti va auditoriyasi bilan bog'lashni anglatadi. Sharh mantiqiy, asosli va tahlil maqsadiga mos kelishi kerak.

6. Xulosalarni shakllantirish:

Yakuniy bosqichda tahlil natijalarini aks ettiruvchi xulosalar tuziladi. Xulosa qisqa, aniq va tadqiqot maqsadiga mos kelishi kerak. Tahlil davomida qanday yangi ma'lumotlar olinganligi, ulardan qanday foydalanish mumkinligi va qanday masalalar qo'shimcha o'rganishni talab qilishini ko'rsatish muhimdir.

Iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish strukturasi tadqiqotning aniq maqsadi, foydalanilgan usullar va tahlil qilinadigan material hajmiga qarab farq qilishi mumkin. Biroq, umumiy tamoyillar o'zgarmaydi: maqsadni aniqlash, matnni yig'ish va tayyorlash, tahlil usullarini tanlash, tahlil qilish, natijalarni sharhlash va xulosalar chiqarish.

Iqtisodiy matnlarni lingvistik tahlil qilish strukturasi o'rganish ushbu metodning asoslarini tushunishga yordam beradi, analitik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, iqtisodiy matnlarni tanqidiy baholashga o'rgatadi va iqtisodiyot sohasida o'z tadqiqotini olib borish imkonini beradi.

Ushbu sohani o'rganish bizga iqtisodiy matnlarni ko'proq tanqidiy o'quvchi bo'lishga, ko'proq ma'lumotga ega iqtisodiy qarorlar qabul qilishga va yanada adolatli va inklyuziv iqtisodiy tizimni yaratishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Абдурашидов, С., & Адилова, С. (2024). ИСКУССТВО ИЗУЧЕНИЯ РУССКОЙ ФИЛОЛОГИИ: РАЗГАДКА ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 63-66.
2. Ashurova, O. Y. Innovation Infrastructure in Uzbekistan the Need for Development. Journal of Marketing and Emerging Economics.
3. Yuldashevna, A. O., & Nasimov, D. (2023). THE ROLE OF THE DIGITAL ECONOMY IN IMPROVING THE QUALITY AND EFFICIENCY OF SERVICES. IQTISODIYOT VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYA JURNALI | JOURNAL OF ECONOMY AND MODERN TECHNOLOGY, 2(8), 10-13.
4. Yuldashevna, A. O., & Samandar, B. (2023). INNOVATION AND ITS EFFECTIVE USE. IQTISODIYOT VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYA JURNALI | JOURNAL OF ECONOMY AND MODERN TECHNOLOGY, 2(8), 1-4.
5. Ашурова, О. Ю., & Шавкатов, Э. (2023, November). ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР САМАРАДОРЛИГИ. In The Role of Technical Sciences in IV Industrial Civilization: International Scientific and Practical Conference (UK) (Vol. 3, pp. 12-14).
6. Ашурова, О. Ю., & Тохирова, З. (2023, November). ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТНИ ЮРИТИШ МЕХАНИЗМИ. In The Role of Technical Sciences in IV Industrial Civilization: International Scientific and Practical Conference (UK) (Vol. 3, pp. 15-16).
7. Yuldashevna, A. O. (2024). ANALYSIS AND FACTORS INFLUENCING INVESTMENT ATTRACTIVENESS. Web of Semantics: Journal of Interdisciplinary Science, 2(3), 147-149.
8. Юлдашева Д.Б. Лингвистика: история, основные понятия и последние развития / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 387-390 стр.
9. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy atamalarning lingvistik evolyutsiyasi: inglizcha soʻzlar global biznes aloqalaridagi oʻrni / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 409-411 стр.
10. Yuldasheva D.B. Aniqlik kuchi: toʻgʻri atamalar ishlab chiqarish samaradorligi bosma / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 412-415 стр.

11. Yuldasheva D.B. Tilning kuchi: Iqtisodiy atamalarni tarjima qilishda lingvomadaniy muammolarni hal qilish bosma O‘zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Farg‘ona akademik litseyi “Filologiya va fanlarni o‘qitishning dolzarb masalalari” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Farg‘ona -2024-yil 234-237 betlar.
12. Yuldasheva D.B. Language and style signatures – empirical experience in the use of speech genres American Journal of language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, March 14, 2024/ ISSN (E): 2993-2769 P. 312-316.

